

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОДОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК-ХЛІВ. Ч. 165. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 17-го липня 1936. VOL. XLIV. No. 165, Jersey City, N. J., Friday, July 17, 1936. THREE CENTS

КОНВЕНЦІЯ ГРУПИ ТАВНСЕНДА

КЛІВЛЕНД. — Тут розпочалася конвенція групи д-ра Тавнсенда, до якої в останніх часах прилучилася теж група „діли суспільне майно“ (Share the wealth movement) під проводом протестантського пастора Смита, наслідника небіжчика Гю Лонга. Група Тавнсенда стоїть на становищі, що всі американські громадяни, що перейшли 60 рік життя, повинні діставати від уряду пенсію у висоті \$200 місячно, яку то пенсію вони обов'язані витратити впродовж 30 днів. Гроші на пенсії уряд мав би роздобути накладанням на всі транзакції купна і продажу 2% податку. Як відомо, пару місяців тому конгрес був зарядив провірочну комісію, яка ствердила, що клічі групи Тавнсенда з економічного боку є зовсім неузасаднені, бо передбачені пенсії для старих виносились мільярди місячно, а таких грошей нарід не був би всіли ніяк зібрати. Проте на конвенцію в Клівленді зіхалоса аж 11,000 пристаркуватих делегатів, яким, без сумніву, усміхається \$200 на місяць, іще й до того з „обов'язком“ їх впродовж 30 днів витратити. Ця конвенція дуже гостро скритикувала демократів і республіканів, як теж відгородилася від партії „злуки“ та її кандидата Лемке. „Ми хочемо виграти з Тавнсендом, а не програти з Лемке“ — було кличем цієї дивовижної конвенції.

СКРЕГІТ ЗУБИВ У ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — На пленарній засіданні Американської Федерації Праці, на якому представники 18 професійних юній були готові перегодувати усунення 12 промислових юній, в останній годині прийшло знову до хвилевого відсунення цієї справи. Замість того, щоб їх усувати, ухвалено передати цю справу організаційному суду, який має розглянути цю справу 3-го серпня.

РУЗВЕЛТ ПРОВІРЮЄ АКЦІЮ ПОМОЧІ.

ВАШИНГТОН. — Перед від'їздом президента Рузвелта на вакації вручено йому до підпису проект помічних робіт, який передбачував витрати в сумі \$80,000,000. Всі були певні, що Рузвелт поступить так, як перед тим поступав, себто підпише проект без довшої застави. Однак помилилися. Рузвелт звернувся до головам Р.В.А. з заміткою, щоби вони краще умотивували, що такі проекти є дійсно потрібні.

ВІДІЗД СПОРТОВЦІВ НА ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА.

НЬЮ ЙОРК. — З Нью Йорку відіхала група американських аматорів-спортівців до Німеччини, де вони мають взяти участь в олімпійських ігрищах, що будуть відбуватися в Берліні від 1-го до 16-го серпня ц. р. Не звертаючи уваги на те, що з боку певних чинників упродовж року йшла гостра кампанія, щоби бойкотувати ці ігрища, тому, що вони відбуваються в „нацистичній“ Німеччині, спортивний дух таки переміг і Америка вислала на цю Олімпіаду свою групу, зложеною з 382 представників різного спорту, себто найбільшу групу, яку досі якийнебудь нарід висилав. На кораблі зібралася чисельна публіка, щоби побажати своїй групі найкращих успіхів у змаганнях.

ЗАМКНУЛИ СТАРОГО ЗЛОЧИНЦЯ.

АТЛАНТА (Джорджія). — В тутешній тюрмі знову замкнули старого 60-літнього злочинця і рекетіра Ігнатія Саєта, названого Вовком Люпом. Цей злочинець розпочав був свою кар'єру ще в 1910 році, приїхавши з Італії до Нью Йорку, де заложив філію грабницької організації Чорної Мафії. На грабунках доробився кілька мільйонів маєтк. Вкінці його арештовано та засуджено на довічне тюрму. Але пізніше випущено його на „пароль“ з приреченням занехати злочини. Вовк Люпо перенісся до Італії, однак звідти продовжував свою злочинну діяльність через своїх агентів. На домагання американських властей Італія видала Вовка і тепер замкнули його додатково на 20 літ тюрми.

ШПИГУНИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ МАРИНАРЦІ.

ВАШИНГТОН. — Власти занепокоєні викриттям шпіонажі і крадіжкою важних документів в департаменті американської маринарці. Шпіонажі доконав вищий офіцер, Джан Фарнсворт, продаючи плян військових операцій японцям. Справа ця опинилася вже в руках судових властей, які натякають, що незабаром буде більше арештів у зв'язку з цєю справою.

ВИСИЛАЮТЬ ХАРЧІ В ПОСУШНІ ОКОЛИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Федеральні влади вислали в навіщені посухою околиці 669 залізничних возів харчів для людей і 175 возів для живого скоту. Це тільки перша посилка, за якою підуть інші.

КАРПС ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ.

„Один з найнебезпечніших американських бандитів, Альвін Карпс, якого поліція заріжні злочини безуспішно пошукувала впродовж трьох літ, та якого вкінці таки зловила, признався на суді у Сейнт Под-ле одного зі своїх злочинів, а саме до скоплення Гема. Карпсові грозить кара смерті.“

СПРАВА ДОЛЯРОВИХ ПОЗИЧОК.

В апеляційному суді у Львові відбулася розправа, що має велике значіння для справи долярових позичок. Жінка інспектора лісів у Самборі п. Назаревич позичила власникові реальності в Хирові, Барилевичеві, в 1932 р. 850 доларів, застерігаючи собі в довжньому скрипті зворот позички в доларах по тодішньому курсі, т. зн. 8.90 зл. Тимчасом Барилевич скористав з валютного декрету в червні 1934 р. і перелав у дні платності позички вірительці суму 850 доларів злотими по курсі 5.26 зл. і зажадав видачі екстабуляційного квіту. Коли вірителька відмовила, Барилевич запізнав її до самбірського окружного суду, але суд позов відкинув. Справа знайшлася перед апеляційним судом у Львові і цей рішив, що вірителька повинна видати екстабуляційний квіт, приймаючи, що застереження в довжньому скрипті щодо ріжності курсу не має правового значіння згідно з валютним декретом про т. зв. клізвалу золоту. Справа пішла перед найвищий суд, який видасть у цій справі принципіальне рішення.

ВАРТИВНИК ЗАСТРИЛИВ ЖІНКУ.

Сталося це на військовому летовищі під Варшавою. Воюк, що вартував біля гангару ч. 9, побачив у ночі темну людинку, що переходила коло нього. Коли на його заклик стрів не пристанула, вартівник стрілив і положив її трупом. Показалося, що це якась жінка, що не мала мабуть поняття про військові приписи.

ТАЄМНИЧІ ВБИВСТВА.

На полі біля села Великий Раковець на Кременецчині знайшли біля воза з кількома вбитого місцевого селянина Павла Гордія. На тілі були знаки ударів тупим знаряддям та знаки пошкодження. Як підозрілу арештували жінку вбитого. — В Суходолах, пов. Броди, хтось убив 23-літнього Владислава Хлопецького. Ведуть слідство.

ДЕФРАДАНТ ЗАСТРИЛИВСЯ.

В Здолбуніві застрілився урядовець скарбового уряду Ян Сухоцький, програвши значну суму скарбових грошей у карти.

ПОСАЖНА ОДИНАЧКА.

Панна Аніта Тісен, донька-одиначка німецького мільонера Фрідріха Тісена, закохалася в Будапешті в банкового урядовця графа Ціхи. За згодою батька заручилася, невдовзі має мути шлюб. Мільйонерова одиначка має 200 мільйонів нім. марок приданого.

КАРАЮТЬ ЗА „ДИКЦІЮ“ І „РУХИ“.

Перед польським судом у Луцьку на Волині ставали вчитель І. Канада і два молоді хлопці, Ст. Квадери та І. Дарчук, всі з горохівського повіту. Відповідали за те, що на Шевченківській академії в селі Кошів, говорячи про творчість Шевченка та деклямуючи його вірші, вживали образливих для поляків та Польщі слів, як „прокляті ляхи“ і т. п. На суді стверджено, що це говорено про панцизні чари, що вживано при деклямаціях тільки тих виразів, які є в віршах, друкованих у книжках, дозволенних владою. Та суд покарав І. Канаду вірничою тюрмою, а хлопцям дав по три місяці арешту. При суді умотивовано тим, що присутні на святі жандарми чи поляки могли чути образливими тим, що деклясувало чи говорено з невідповідними рухами і з невідповідною дикцією.

НАВІТЬ ПРОКАЖЕНІ СТРАJKYЮТЬ.

На колонії для прокажених в Абу Забаль коло Каїра прийшло до кривавої бійки між прокаженими і поліцією. Прокажені застрайкували, протестуючи проти лихої поведінки начальства та сторожі. Поліція, що хотіла привернути спокій, була приневолена вжити зброї, бо кидали на неї камінням. 20 поліцаїв і 50 прокажених потерпіли рани.

ЗЛОВИЛИ МАЛЬВЕРЗАНТА.

До городського суду в Радомську зголосився якийсь чоловік і, представившись за судового урядовця зі Львова, просив, щоби позичили йому гроші, бо його обікрали по дорозі. Справа виглядала підозріло і тому вилегітимувала його поліція. Показалося, що це Станіслав Стеталер, бувший секретар городського суду зі Львова, за яким розписано стежні листи наслідком ріжних зловживань. Арештованого відставили в розпорядження львівської влади.

ВИЙШОВ НА ВОЛЮ.

Володимир Паньків, родом з Буковини, колишній сотник УГА і командант пробоевого курія на хирівському фронті в 1919 р., вийшов на волю. В Самборі в 1930 р. засудили його на кару смерті за те, що причинився в час війни до смерті двох поляків. Кару смерті замінили йому на 16 літ в'язниці, яку почав відсиджувати в Дрогобичі. Він старався про ревізію свого процесу, але після 6 і півлітньої в'язниці його зовсім звільнили.

ПРИСУД НА ТРИ ДУШОГУБКИ.

Перед окружним судом у Лодзі станули три жінки, що вбили Станіслата Кубяка, порізали його на кусники і розкинули в чотирьох начках у ріжних сторонах міста. Сам кадовб кинули до ставу. Розправа відбулася при зачине-них дверях. Засуджено: 47-літню Агнішку Бельчик на десять літ, її 27-літню дочку Софію Бельчик на п'ятнадцять літ і 25-літню Аню Яблонську на дванадцять літ.

ОБНИЖЕННЯ КАРИ НА СВЯЩЕНИКА.

В апеляційному суді у Львові скінчився довготривалий процес о. Петрицького, пр. кат. пароха з Таврова, пов. Бережани. Як відомо, суд першої інстанції засудив його на півтора року в'язниці за опір поліції і т. п. Апеляційний суд обнизив йому кару за опір владі до 9 і пів місяця в'язниці, а кару за інші провини зніс на основі амнестії.

100-ДОЛЯРОВІ ФАЛЬСИФІКАТИ.

Свого часу стверджено, що в Польщі курсують фальшиві 100-доларові банкноти, підроблені так старанно, що не легко було відрізнити їх від правдивих. Навіть каса Польського Банку прийняла була кілька штук. Стверджено, що фабрика фальшивих 100-доларів знаходилася у Відні, звідки до Польщі привіз фальсифікати міжнародний фальшивник Мендель Фрайбург, що перебував якийсь час у Львові. Звідси він утік до Варшави і пускав далі фальсифікати. Коли поліція мала його арештувати, він утік до Відня, а потім до Берліна. Тут його арештовано, але йому вдалося втекти. Аж недавно арештовано його у Гдині, а звідси відставлено до Варшави. У справу є вмішаних кількадесять осіб з Варшави і Львова. Слідство ведеться в порозумінні з австрійською поліцією.

ГАРЯЧКА ДІЯМАНТІВ У БРАЗИЛІ.

В Монте Кармельо в бразильській провінції Мінас Жерайс глядач діамантів Іринеї Рамос знайшов дорогоцінний камінь, що важить 80 каратів. Цей діамант купив торговець дорогоцінними каменями за 290 тисяч мільєйсів. Над берегами рік Прето, Дурадос, Санто Ігнаціо, Перодіс і Парангаба знаходиться тепер 5,000 глядачів діамантів, які там збіглися на вістку про шастя, яке мав Іринеї Рамос.

СОТНІ НОВИХ АСТРОНОМІВ.

Віденська астрономічна обсерваторія видала цікаву брошуру, де представлені коротко всіякі реферати та розвідки, які приходять туди від ріжних винахідників. Винахідники ці — люди без ніякої освіти у справах, в яких забирають голос. І так книговець, що не має найменшого поняття про рухи звезд і про математику, висуває свою власну теорію будови світа. Другий твердить, що молочна дорога це легкі сніжинки, третій, що довкола землі обертались колись дві планети-місяці, але одна з них упала на землю і з цього повстали гори. Четвертий доказує, що коли змішати каву з молоком, то на поверхні цієї мішанини з'являються лінії, подібні до подвійних каналів Марса. Автор цієї космогенічної теорії записав аж три гучбі зшитки. То з'явився поштовий урядовець із Грацу поєнено дуже широко дуже просте явище зорової оптики, чому місяць, який знаходиться близько до овида, видається більший, ніж тоді, коли він стоїть високо на небі. Він твердить, що чим вище підіймається місяць на небі, тим більше він корчиться.

СЕЛЯНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОЇ ГОСПОДАРКИ В ГАЛИЧИНІ

В ДВОХ СЕЛАХ, У КРЕЧОВИЧАХ І В ОСТРОВІ КОЛО КОМАРНА, ПОТЕРПІЛИ ГОЛОВНО УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ.

ЛЬВІВ. — З коротких звідомлень, що їх поміщує преса, можна знати тільки те, що жертвами кривавих подій в Острові коло Комарна стали 6 українських селян. Від стрілів поліції згинули три селяни на місці, а три померли від ран у шпиталі. Преса подає далі, що на місце рілних страйків у Комарнянщині вийав польський прем'єр Складковський і міністер Понятовський. Страйк пільних робітників триває далі.

З короткого комунікату, який подає преса, виходить, що у Переворчині згинули від поліційних куль чотири особи. Було це в селі Кречовичі, якого населення чуває себе українцями, хоч уже говорять польською мовою. Є там греко-католицького обряду. В Кречовичах є власницею місцевого двора Польська Академія Наук. Польська Агенція Телеграфічна хоче звалити причину кривавих подій на робітників, що заатакували команданта поліційного відділу, що стеріг двора. Тимчасом виявляється, що у кречовицькому дворі були умовини праці гірші як в околиці. За день праці платили всього 60 сотиків. Останніми часами робітники висунули домагання, щоб їхні зарібки піднесли до висоти платень в околицних добрах кн. Любомірських. А коли заряд Польської Академії Наук не згодився і на це дрібне домагання, селянські робітники розпочали страйк. Тут треба зазначити, що жертвами кривавих заворушень впади українські селяни, але польські селяни вели перед у страйку. Хід страйку був зовсім спокійний. Спровоковано селян доперва тим, що поліція заарештувала селянський страйковий комітет.

Телеграфічне звідомлення.

У справі тих кривавих подій вислано зі Львова до Злучених Держав телеграму, але вона так покручена, що годі її відчитати. Можна з неї відчитати хіба те, що страйкували малоземельні селяни в Комарянщині з сіл Погорець, Конюшки, Голодівка, Сусулів, Макарів і Острів. Убиті такі українці: Задорожний Михайло, Решетило Микола (64 роки), Лещишин Марія. Вмерли від ран: Гримнак Іван, Хміль Павло, Свідрик Грицько. Померли в шпиталі: Павлюковська Дора, Мединська Текля. Ранені: Я. Задорожна, Михайло Страшук, Кароль Мазур, Михайло Василів, Петро Іванчак. Телеграму надіслав один з українських адвокатів.

ЗАБОРОНЯЮТЬ НАВІТЬ „ПРОСВІТНІ ДНІ“.

СОЛОТВИНА (Галичина). — Філія Т-ва „Просвіта“ в Солотвині проголосила в пресі, що не відбудеться підготований нею „Окружний Просвітний День“, який мав відбутися в Маняві на самого „Івана Купала“, коли саме відбувається там у Скиті річично величавий відпуст, на який приходять прочани з усіх сторін у непроглядних масах. Польське староство в Надвірній заборонило відбутися таке просвітне українське свято.

„ДЕНЬ СЕЛЯНКИ“ В РАДЕХОВІ.

ЛЬВІВ. — Краєва українська преса переповнена звідомленнями про ріжні національні свята, в яких бере участь наше селянство тисячами. Свята влаштує головню „Союз Українок“. На свята „День Селянки“, яке влаштувала філія „Союзу Українок“ у Радехові, було до 7,000 народу. Відбувся похід, а по нім був концерт зі співами і промовами. Зорганізоване жіноцтво цілого повіту виступило в гарних українських строях.

ПРЕЗИДЕНТ БЕНЕШ ПОЙДЕ НА ЗАКАРПАТТЯ.

УЖГОРОД. — Д-р Е. Бенеш, президент Чехословаччини, побуде цього року літом довгий час на Закарпатті. Приїде до Ужгорода, побуде там два тижні, а звідти буде робити прогульки в романтичній околиці Закарпаття.

„СВІТ ПІДДАВСЯ“, КАЖЕ МУСОЛІНІ.

РИМ. — Мусоліні заявив з нагоди ліквідації наложених на Італію економічних санкцій, що „світ програв“, але краще було б говорити про програму, а про те, що світ вернувся до „здорового розуму“. Та „світ піддався“ тому, говорив Мусоліні, що італійський нарід видержав, що видержали італійські жінки й італійські діти, що всі вони були рішені понести найбільші жертви для добра Італії, та що вірили, що вкінці побідить цивілізація і справедливість, як в Європі так і в Африці. Так є і так буде далі, як довго повіватиме над Італією непереможний фашистський прапор. Ось так закінчив свою коротку промову Мусоліні, стверджуючи тим загальне італійське переконання, що санкції вбив самий італійський нарід своєю мужньою постановою.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
"Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
1-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГАЙВОРОННЯ СПЕКУЛЮЄ

Неодин з американських українців кивав головою, коли вчитував в американській пресі сенсаційні вісти про нові змагання до „визволення У-України“. Здивували його ті вісти вже тому, що вони надходили з Білгороду, столиці Югославії, де, як відомо, має притулок найреакційніша частина російської імміграції, що ще й досі мріє про старорежимний лад. Царським офіцерам і всілякого роду отаманчикам, авантюрикам та політичним спекулянтам стає з кожним роком важче жити, бо з кожним роком є менше надії на те, щоб відродилася старорежимна Росія. Ця вся збиранина стає о-соружною вже і для таких русофілів, як Серби. А в інших державах нема виглядів на якусь інтервенційну авантуру, отже тимсамим нема й виглядів на роздобування дальших фондів на „життя тих галапасів“. Та коли Росія стала неплатною у спекуляціях, то інакше представляється справа України, бо українська справа стає з кожним роком щораз актуальнішою. Саме вона починає привертати до себе з кожним роком щораз пильнішу увагу різних міжнародних чинників. І саме на українських землях сам нарід проявляє щораз більшу активність, змагаючи до визволення і створення з усіх українських земель однієї української держави. На Україну звертають тепер в Європі пильнішу увагу ще й тому, що Гітлер починає приходити до сили. А що він порушив у своїй книжці „Моя боротьба“ й Україну, тож не диво, що тепер беруть під увагу, що дуже можливо, що Гітлер зачне якусь акцію, щоб використати Україну для німецької економічної експансії. Ми згадуємо про те все тільки тому, що хочемо підкреслити, що є багато можливостей, які складаються на те, що українська справа мусить стати в цей чи інший спосіб актуальним чинником на міжнародній арені. І це є причиною, що до цієї справи починає тепер приставати всяке політичне, козацьке, малоросійське, а то й міжнародне гайвороння, всякі московські монархістичні недобитки, що підшиваються під українську справу й Україну, хотіли б ними торгувати, чи на них спекулювати. А коли мова про ту спекуляцію на Україну, що тепер виходить з Білгороду, то це вже щось таке кумедне, що годі повірити, щоб щось таке могло статися. Там, де не визнавали навіть української назви, твориться центр „визволення України“! Та як ця комедія не виглядає, усе-таки ця справа повинна бути добре просліджена, а заразом повинні бути пороблені завчасу заходи, щоб усюди знали, що це є чергова провокація ворогів правдивого визволення України. Дуже зле, що можуть з Європи розходитися по світі такі вісти, а нема такого українського центру, щоб такі „інформації“ заперечувати.

ПРЕСТІЖ ЛІГИ НАЦІЙ

Престіж Ліги Націй на початку її існування був дуже великий. І хоч московські большевики докладали всіх зусиль, щоби той престиж зломати та підірвати довіря до цієї установи, що мала представляти інтереси імперіалістичних держав та затримувати стан річей, утворений версальським договором, престиж Ліги Націй залишався високим, і українські політики тих часів вірили, що при допомозі Ліги Націй буде можна відзискати втрачену незалежність, бодай щодо Західної України.

В архівах Ліги Націй накопичилися гори українських скарг та петицій, а стан поневолення українського народу на Західних Українських Землях не тільки не покращав, а значно погіршав. Ні одна скарга не мала ніякого успіху. Навіть такі події як сумнозвісна „пацифікація“ в Східній Галичині не зрушили з місця отої гори українських петицій. Все залишилося, як було: переможень сидів дади на спині переможеного та ще й здрядісно глузував; „Ааа, ти думаєш, що тобі тітка допоможе? Ось я тобі покажу, як скаржитися тітці!“ І показував.

Цю справу порушення трактату національних „меншин“ та ствердження „права сильного“ ми відчули на власній спині. Потім були ще інші справи, які нас безпосередньо не торкалися. Була ще Японія, яка ковтала шматки Китаю за шматками. (І зрештою продовжує ще ковтати). Були ще якісь досить криваві непорозуміння в Південній Америці. В міжнародному парламенті, що збирався в Женеві, як і в кожному парламенті, представники урядів виголошували гарні промови, висловлювали „побажання“ і, не маючи ані сил, ані навіть бажання перетворити ці „побажання“ в чин, розходилися по різних столицях. А тимчасом люди, що мали бажання чинити, чинили...

І так ішло, аж поки фашистська Італія не зачепила Етіопію, а з нею і режиму, що, не вважаючи на врончисті обіцянки, дані свого часу отій самій Лізі Націй, тримав мало не два мільйони рабів у кайданах, та вислизував їх працю в

найбільш варварський спосіб. Все булоб добре, колиб Італія не була фашистською. Аджеж можна Японії ще досі ковтати Китай і не вважати на дійсно велику й стару культуру та цивілізацію цієї колосальної Небесної Імперії. Аджеж можна було советській Росії проковтнути республіканську Україну та вільні народи Кавказу! Аджеж можна було Польщі захопити столицю Литви, Вильно, та велику частину української території. Аджеж... Але чи варто наводити всі оці „аджеж“?... Досить і наведеного. Для нас, українців, досить Москви і Польщі. Хіба що для повноти згадати ще й про Чехословацьку з її зобов'язанням автономії для Закарпаття і з її переслідуванням самого імення українського на тій території.

Отже ніщо з вище наведеного не могло зворушити Ліги Націй, аж поки фашистська Італія не вирішила давати проти чорної рабовластивської імперії. Оттоді то всі заврушилися! Заврушилася комуністична Москва, яка не могла стерпіти, щоб фашистська Італія вкрива себе славою знесення рабства в тії Етіопії, де Ліга Націй досі нічого в цій справі не змогла зробити. Заврушилася Англія, яка не могла знести посилення Італії, що — своїм фашизмом — загрожувало пануванню міжнародного економічного капіталізму, який з Лондону визискує цілий світ. Заврушилася всі інші країни, що знаходилися в більшій чи меншій залежності або від комуністичної Москви або від масонського — капіталістичного Лондону. Інтернаціональний комунізм та інтернаціональний капіталізм і масонство з'єдналися в одну тісну спілку, щоби здешити національний італійський фашизм. І сталося — чудо. Бідна Італія, позбавлена сирівців і грошей, але багата на дух і волю, спаена непереможним почуттям національної солідарності, не тільки витримала економічну облогу 52 націй, але й вкрива себе славою ніким не жданих швидких перемог. Італійський фашизм виказав, що він, за короткий час, вспів виховати дійсно нове два мільйони рабів у кайданах, та вислизував їх працю в

вмилу. Ліга Націй мусила визнати свою поразку. Життя визказало, що наші часи вимагають людей, які є здатні швидко ршати і ще швидче чинити, і тільки таким людям дає перемогу.

Престіж Ліги Націй потерпів цілковито. І, щоб злідувати ступінь падіння цього престижу, досить пригадати останню сесію зборів Ліги Націй. Колись, атмосфера засідань Ліги Націй була пересякнена довагою й урончистістю. Всі поводитися так, ніби знаходилися підчас відправи в якомусь великому соборі інтернаціональної справедливості. Тепер...

Перше поява п. Литвінова зруйнувала у великій мірі цю атмосферу майже релігійної врончистості. Хіба могла бути більша профанація для Ліги Націй, як прийняття в число її керівних членів большевицького делегата?

А потім доконала Лігу поява п. Тафарі, етіопського екснегуса. Італійська делегація, довадавшись про намір екснегуса взяти участь у нарадах Ліги Націй, відмовилася приїхати. Зате були присутні італійські журналісти, що, почувши з уст президента зборів, що „імператор Етіопії“ має говорити, і, пригадавши собі, що їхній імператор Етіопії сидить у Римі, а двох не може бути, почали свистити та галасувати. Подумайте тільки: свистати в салі засідань Ліги Націй! Кажуть, що женевські жандарми, тигнувши їх до в'язниці, здорово їм за те порухували ребра... Але факт був... свистали!

Та на тому справа не скінчилася. На другий день чехословацький жид, на знак протесту проти переслідувань жидів у Німеччині, застрілює в оцій самій салі Ліги Націй, підчас промови одного з делегатів. Знову — сцени неймовірної паніки і переляку. Екснегус, думаючи, що на нього роблять замах, кинувся тікати до дверей, виявляючи прикмети тої самої мужности, що примусила його покинути свою армію й країну...

Але й на тому справа не скінчилася. П. Грейзер, голова данцігської ради, запрошений на засідання Ліги Націй для пояснень у справі непорозуміння з Польщею та Німеччиною, по закінченню своєї промови, що викликала репліки з боку журналістів, показав журналістам... носа. Отак та-

ки, як це роблять звичайні вуличні хлопці: підніс дві руки до носа, склав їх у традиційний жест і скерував його в бік журналістів.

Треба визнати, що коли такі речі є взагалі можливі в Лізі Націй, то це значить, що її престиж сходить до рівня вулиці.

Але не нам за тим тужити.

Ми, українці, мусимо зрозуміти, що Ліга Націй з п. Литвіновом та з п. Беком і всіми іншими панамі, що думають тільки про затримання в роті схопленого пирога, може бути тільки великою перешкодою на шляху до нашого національного визволення, але ніколи — допомогою.

Евген Онацький, Рим.

КАПІТАЛІЗМ, ПРОТИКАПІТАЛІЗМ, СОЦІАЛІЗМ

„Пізній капіталізм“ („Шпет-капіталізм“) — так назвав теперішню добу світового господарського розвою відомий німецький учений економіст Вернер Зомбарт. Капіталізм, як господарська основа суспільного ладу, є на світі від давніх часів. Але наука історії господарства знає, що був час, коли капіталізму та приватної власності на знаряддя продукції не було. Капіталізм ріс тисячами літ після руїни первісного колективізму (комунізму), що не знав ріжниць кляс і не знав визиску людини людиною. Треба зазначити, що той первісний комунізм спирався на родовий зв'язок, так, що члени господарської спілки були одночасно й людьми спорідненими між собою. У старинних українських документах 16—17 віку знаходимо назву „сябри“ (спільники). Деякі вчені мовознавці пояснюють це слово від „сьорбати“ (латинське „сорбер“ — втягати в себе, ковтати): тим способом приходять до думки, що члени первісної спілки — сябри — були близькі між собою родом своїм, бо „сьорбали“ молоко одної матері.

На місце первісного комунізму прийшла приватна власність і визиск людини людиною. Але цей визиск не був поширений загально, поки приватна власність була дрібною: ремісник у середньовічній місті не міг мати багато челядників, бо навіть право забороняло наймати челядників і виробляти товари в числі більшій як це велів місцевий звичай.

Нова доба капіталізму настала в 18 столітті, коли на поміч людській силі винайде-но машини.

Чим далі то більше машина заступає людську працю, робітник став тільки додатком,

до машини. Власник машин — капіталіст — став паном також і над тисячами людей. Розуміється, коли капіталіст платив своєюю робітникові за повний продукт його праці, то його підприємство не могло розвиватися й рости. Капіталіст платив робітникові значно менше, ніж той виробив на фабриці. Так через присвоєння капіталістом продуктів чужої праці, або, як кажуть в економічній науці, „надвартості“, в руках власників машин і фабричних будов збираються великі гроші. Ці гроші капіталіст обертає на дальше розширення своєї фабрики, бо хоче виробити і заробити більше. Між капіталістами повстає шалена конкуренція — перегони, хто більше виробить і продасть своїх товарів. Тому, що не легко вирахувати вперед, скільки тих товарів можна буде продати, нарешті приходять момент кризи. Фабриканти не можуть продати своїх товарів і не можуть заплатити банкам позичених грошей, фабрика перестає працювати, робітники стають „безробітними“. Голод, нужда, розлука ширяться в робітничих родинах. Ти, що ціле життя працювали і збирали центи до цента на „чорний день“, потім бачать, що на старості літ доведеться ходити під чужими хатами з довгою рукою.

В нашій часі вже мало є таких людей, які кажуть, що теперішній господарський устрій — капіталізм — нормальний і добрий. В цілім світі поширився настрій проти капіталізму. В такій великій державі, як була Росія (тепер СРСР), приватний капіталізм скасовано від 1918 року, в інших країнах державна влада робить для приватного капіталу деякі обмеження. Большевицька Москва хвалиться, що вона показала цілому світові взірце, як треба ліквідувати капіталізм. Але на ділі в ССС капіталізму не скасовано, бо сама державна влада під Советами стала капіталістом-визискувачем. У СССР на місце приватного капіталізму завведено державний капіталізм „соціалізм“. Це неправда. Бо всі найбільші проповідники соціалізму, від англійця Овена до німця Маркса та до французя Жореса, ніколи не уявляли і не бажали, щоб на місце приватних капіталістів стало товариство диктаторів, що нелюдським способом визискують робітників і селян в інтересі своєї влади та для заспокоєння свого черева.

Більшість прихильників дійсного соціалістичного ладу в підлім світі добре бачить, що йти за московським прикладом не можна. Навіть такі ліві, як французькі та еспанські соціалісти, не хочуть переймати московських зразків і особливо противляться всяким спробам комуністів заводити „советський устрій“ у цих державах. Очевидно до зміни господарського устрою мусить прийти. Але ці реформи не підуть тим шляхом, що показує Ленін — Троцький — Сталін. Заміна приватного капіталізму диктаторським державним капіталізмом привела людство до ще більших господарських і політичних катастроф.

САМОЦВІТИ

Ельнер Стернер рішив позбутись із свого мешкання всіх предметів, що належали особисто до його жінки. На туалетці, на комоді і в ріжних шухлядах та кутках лежали сотні ріжних прикрас і дрібниць, що немовби чекали повороту своєї пані.

Ельнер почав поводити звикати до самотної хати. Від смерті Марни минув місяць і на місці страшного болю та нестримної розлуки прийшла лагідна жалоба та тиха туга за покійною. Тепер хотів він не бачити всіх тих предметів, що занадто живо нагадували йому живу присутність дорогої йому особи.

Життя мав він нелегке, але його подрузею було дуже шаліве. Марна була наче дика. Її втішалося усіма дрібницями, які дарував їй Ельмер. Страшенно любила дешеві цяцьки, ланцюжки та перстені з фальшивого срібла та золота. Ельмер відкрив касету, де Марна ховала свої безвартісні дорожності. Він перебрив ці блискучі цяцьки у своїх пальцях, пригадаючи собі, як кожна з них прикрашувала — Марну в іншому місці.

Аж сам здивувався, що згадав чомусь тепер одну новеньку Мопасана. Померла одна жінка, що любила самоцвіти — дешеві, фальшиві. Чоловік, що кохав її, хотів одного дня продати ці дешевенькі дрібниці за кільканаять франків. Але тоді ювелір сказав йому, що така дрібниця варта маеток. Чоловік уважав любов своєї жінки за правдиву, а її цяцьки за фальшиві — тимчасом вийшло навпаки.

Чи життя не може повторити ще раз ситуацію, яку зродила ува мистця? Зовсім з формального боку його становище нагадувало становище того чоловіка.

Що за нісенітниця! Він мимоволі глянув на дорожності. Та навіщо? І так не розумів він їх вартості і не міг бачити їх відріжнень від підроблених. Знав одне: що Марна померла і єдина жива річ, яку вона залишила, це спомин. Ельмер стояв і вдивлявся якби задубілий у ріжні цяцьки.

Напроти його дому мали ювеліри „Малісон і С-ка“ свою велику крамницю. Власники знав він із частих зустрічей на вулиці. Коли ввійшов до крамниці, застав там обох: Малісона та його брата. Ювелір поздоровив його поважно, як слід здоровити клієнта у жалобі.

— Аж сам здивувався, що згадав чомусь тепер одну новеньку Мопасана. Померла одна

чуваю з вами... Ельмер притакнув: — Так! Це страшна річ. Не повірите, яку порожнечу залишає в житті така близька особа.

— Щож! Мусите потішатися спомином щасливих, хоч і недовгих днів спільного життя.

Ельмер відповів щиро: — Я дуже любив свою жінку. Ви догадуєтесь певне, пане Малісон, чому я сюди прийшов.

— Показав на столі шкіряне етуї, повне дорожностей.

— Чи це вашої пані?

— Так. Що мені з ними робити? Я подумав собі, що може вони моглиб вам придатися.

Малісон узяв недбайливо у жменю ріжні цяцьки і підніс їх до світла.

— Гм — сказав він — нині у продажі дуже поширилися такі імітації і люди мало за ними питають. Але — тут він надумувався хвилину — коли ви хочете цих річей позбутись, то можу вам дати за них п'ять доларів.

Коли Ельмер вийшов від ювеліра, стало йому якби легше на душі. Тримав голову догори і йшов просто.

Малісон задумався і дивився якимсь розсіяним поглядом на цяцьки, що лежали перед ним.

— Навіщо ти купив це? — спитав його брат. — Ти знаєш, що таких імітацій маємо

на складі багато і так їх ніхто не купує.

До крамниці ввійшов новий клієнт — молодий, дужий, елегантний чоловік, щоб купити собі золотий олівець. Та заки брати Малісоні встигли ним зайнятись, почувли вони гострий наказ: „Руки догори!“ і крикнув: „Прошу не рухатися з місця!“

На вулиці перед крамницею стояло авто. Гість схопив лівою рукою дорожності, що лежали на столі і вибіг на вулицю. Авто відїхало з нечуваною швидкістю.

Малісоні стояли приголомшені.

— Стернер приніс нам щастя! — сказав молодий Малісон. — Бандит забрав сміття вартості п'ять доларів. Але такі мусимо повідомити поліцію.

Старий Малісон стояв якби у гіпнозі і говорив: — Страшна це річ відбирати чоловікові віру в те, що для нього святе.

— Треба поліцію... повторив брат, якби не чуочи попередніх слів.

— Ні, залиши. Ми не можемо цього робити. При поліційнім допиті можуть виринуть всякі подробиці, яких я волів би оминати.

— Не розумію — сказав брат. — Які можуть бути подробиці? Звичайний бандитський напад серед білого дня. Тут зовсім не йде про те, що вони забрали безварті речі, не знаючи цього.

Малінос відповів поволі і поважно: — Ці дорожності були правдиві, мій приятелю. Вони були варта 25,000 доларів.

— 25,000 доларів? Чи ти хочеш цим сказати, що Ельмер мав у себе дорожності на таку велику суму? Чи ти збожеволів? Як ти міг їх так скоро оцінити? Тиж навіть добре їх не оглянув.

— І не треба було мені — відповів Малісон притишеним голосом. — Я сам подарував їй ці самоцвіти.

Перекл. в. г.

Золтан Сімон.

ДЕ БУЛА ЛІЛІ?

Лілі прийшла як звичайно пів до 1-шої вполудне з бюро до дому. Мама зустріла її гнівною.

— Де ти була вчора вночі? Коли ти вернулась, вибила третя.

Лілі притулилась до мами: — Слухай, мамцю, я скажу тобі правду. Я була з Павлом Зандером у кіно, на останній програмі. Давали „Червону бестію“, чудову фільму. Потім пішли ми проходом, пішки, бо почали дуже цікаву дискусію про фільму.

— Боже мій! З Зандером до третьої вночі на вулиці! Якби так тато довадався, то збив би тебе на квасне яблуко.

— Я скажу татові, що я була на балу письменників з Петром Фальке. Фальке то така мамаліга, що тато довірив мене його опіці зовсім спокійно.

— Але як тато здибає його і випадково запитається, як ви бавились, то скандал готувий.

— Алеж я попрошу Петра, щоб він сказав татові, що ми були разом і дуже добре бавились.

— Гарно. Але що Петро подумає собі про тебе, що ти кудиш ходиш по ночах...

— Це вже залиши мені мамцю! Я вже переконаю Петра, що до червта на третю я грала бріджа у Мімі, а потім уже не було трамваю і мусіла йти пішки.

— Алеж Петро може легко зустрітись з Мімі.

— Щодо Мімі, то не потребуєш журитись; з нею я легко порозуміюсь.

— То ти скажеш Мімі правду?

— Борони Боже! Я скажу їй —

У цій хвилині хтось подзвонив. Увійшов Павло Зандер. У руді тримав два кінові білети і сказав одним віддиком: — Лілі! Я маю на нині вечір білети до кіна на „Червону бестію“. Це, кажуть, чудова фільма!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В. С.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

(Подано за львівським часописом „Діло“).

Нещасна людина.

Оборонець підс. Р. Мигалья др Яримович проаналізував закиди щодо цього підсудного, погоджуючися з прокуратором, що на лаву підсудних понали деякі особи припадково. До тих належить підс. Мигалья. Оборонець пригадав, що Р. Мигаль вже змалку нездужав, часто млів і втрапив притомність. Був слабкої волі. Коли вступив до ОУН і став провідником розвідки, виконував лиш одержані прикази. Якщо йде про вбивство Бачинського, то Мигаль свідомо й активно перешкодив виконати цей атентат. Убив його щойно по заяві Підгайного, що він сам виконає цей замах. Так сталося тому, бо в душі Мигалья прийшла нагда переміна. Головною причиною ненормальності в Мигалю було те, що його тяжко побила сторожа в'язниці в Чорткові, так, що він став безплідним. Цей факт затягив опісля рішення на спосіб думання підс. Мигалья.

З черги оборонець обговорив участь підс. Мигалья у справі вбивства дир. І. Бабія, у планованому атентаті в большевицькому консуляті, у планованому замаху на ком. Кособудзького і на друкарню Яськова, підкреслюючи, що в усіх цих випадках Мигаль виконував лиш доручення зверхника. Спинившись над зізнаннями Мигалья, який зміняв їх кількома наворотами оборонців вказав на низку моментів ненормальності і просив, щоб присягли судді взяли це під увагу при видаванні вердикту.

Промова обор. д-ра Павенцького.

З черги промовляв д-р О. Павенцький, оборонець підс. Підгайного і Зарицької. Аналізуючи закиди щодо обох підсудних, оборонець постійно цитував думки різних юристів і вчених та приковував до своєї промови увагу предсідника та вонтантів.

Обдертий.

До ОУН вступив Підгайний з власного переконання, хоч не надавався туди зовсім. Вислід такий, що обдертий з найдорожчого скарбу — волі, бо засуджений на досмертну в'язницю. В справі Бачинського розправа не виказала, щоб Підгайний дав приказ Качмарському вбити Бачинського. Підгайний не давав теж приказу Мигалеві вбити Бачинського; там ішло лише про розвідку.

Шож торкається замаху на друкарню Яськова, оборонець пригадав зізнання хеміка-знавця, що це була петарда, а не бомба. Цей факт судді присягли повинні взяти під увагу і заперечити вину цього підсудного. Таксамо повинні заперечити питання у справі замаху на ком. Кособудзького. До цього замаху, як це признав сам прокуратор, не допустив саме підс. Підгайний.

Якщо йде про планований замах на воев. Юзефського, то цей замах не вийшов поза сферу задумів. Тому то лучший суд, розглянувши подрібно справу О. Куця, засудив його лише за належність до ОУН, а поминув зовсім цей планований замах. Тому присягли судді повинні теж заперечити вину підс. Підгайного і за цей замах.

По короткій перерві оборонець обговорив основну справу підс. Зарицької.

Не можна судити двічі за одну і цю саму провинну.

Оборонець пригадав хід варшавського процесу, де підсудну Зарицьку обвинувачував прокуратор за те, що вона свідомо допомогла м. ін. втек-

ти Мацейкові за кордон. І хоч оточуючий варшавський суд засудив підс. Зарицьку за цю допомогу, то вже апеляційний суд змінив цей присуд, кажучи в мотивах, що не було ніяких основ, ніяких даних приймати те, що Зарицька свідомо допомогла Мацейкові перейти кордон. У варшавському процесі засудили підс. Зарицьку ще за належність до ОУН, взявши під увагу слідування за ком. Кособудзьким і справу Бачинського. За ці справи Зарицька відповідала вдуме перед судом, хоч цього не передбачає ніякий закон карної процедури, ні матеріальне право. Оборонець вяснив далі, що Зарицька не потребувала аж контактуватися з Косіною, бо вона була її дуже доброю товаришкою. Бачинського теж не „звабіла“, як це сугерується в витаннях до присяглих суддів, бо взагалі не мала свідомості, що Бачинський хочуть щось злого зробити. Це potwierдили теж навіть поліційні агенти, слухані тут як свідки.

Таку саму товариську прислугу виконала на прохання Косіної, коли пішла питатись до друкарні Яськова, чи там є адміністрація „Праці“. Зарицька пішла туди зі своєю добродушності, бо нічого злого не догадувалася. Тому оборонець заapelював, щоб присягли судді заперечили всі питання щодо підс. Зарицької, бо вона дійсно невинна. Політикою Зарицька не займалася, лиш пильно студіювала в техніці. Найкращим доказом цього той факт, що як 20-літня дівчина була вже на III році політехніки. Якщо її засудили у варшавському процесі, то лише тому, що там судили за вбивство мін. Перарцького, отже діталася кожному, хто лише отерся об цей процес.

Промова обор. д-ра Е. Давидяка.

Дуже річеву промову вголосив обор. д-р Е. Давидяк в обороні підс. Сенькова та підс. Івасика. Якщо підс. Сеньків-говорив оборонець — стрічався з підс. Зарицькою, то лише тому, що Сеньків не знав про пляни ОУН, бо як сам зізнав, до цієї організації не належав. Це признав теж підс. Підгайний. Сеньків підлягав впливові Мигалья. Опісля оборонець обговорив основну справу у часті Сенькова при вбивстві Бачинського. Пригадав, що Сеньків був зовсім п'яний, коли Мигаль дав йому револьвер і взяв його як помічника до вбивства Бачинського. Однак Сеньків до Бачинського не стріляв. Між ним і Мигалем була різниця в рості. Мигаль, оповідаючи про те Підгайному, як убив Бачинського, не згадав ні словечком про Сенькова. Мигаль оприв тоді, що стріляв у голову, а коли Бачинський упав, вистріляв далі всі набой. Далі оборонець описує вбивство й заперече твердження прокуратора про роллю Сенькова у цьому вбивстві. Поліційний свідок Гірний зізнав, що Мигаль стріляв до трупа, але Мигаль, який так багато об'явив осіб, про Сенькова не сказав нічого.

Опісля оборонець обговорив психічну недугу у підс. Сенькова та зміни зі свідоцтвом д-ра Райна. Оборонець не знає, що вплинуло на те, що д-р Райн тепер ослаблює своє лікарське свідомство. Але чейже Сеньків не приготувався до розправи в 1928 р., яку буде мати в 1936 р. за злочин, який нібито поповнив у 1934 р.? Щодо плянів і шкідливих совєтських лосольства до підс. Сеньків зробив це для Мигалья, не підозрівачи навіть, до чого він це вживе. Стверджено, що Сеньків хотів

справді їхати до ССРСР. Доказів на те, що Сеньків був членом ОУН, нема рішуче ніяких. З черги соборонець обговорив справу підс. Вол. Івасика. Оборонець питається, в чому проявляється протидержавна діяльність Івасика, що він зробив, що змагалоб до відірвання частини польської держави від цілості, і стверджує, що ніхто не може сказати, що цей підсудний зробив. Шоправда, Івасик возив літературу з Кракова до Львова, але це робив несвідомо. Підгайний заявив, що ОУН послуговувалася нечленами. Отже Івасик прислужився організації, хоч не був її членом і не знав, що перевозить. Матеріал, який він перевозив, не був признаний до ніякого злочинного замаху.

Під кінець своєї промови оборонець пригадав, що два місяці тому суд у Львові засудив рідного брата підс. Івасика — Остапа Івасика на 9 років в'язниці. Чи не за важко буде для вдовиних сліз його матері перетерпіти великий присуд і на другого сина. (Далі буде).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 12-го липня ч. р. **ВАСИЛЬ НЕСТОР**, член від. 198 У. Н. Союзу в Порт Джервис, Н. Й., купаючись, пірнув нещасливо під воду і втопився. Ратункова сторожа, втягнувши Нестора з води, не могла його врятувати. Покійний лишив у краю жінку Параню і дочку Марію. Цей нещасливий випадок повинен бути осторогою для всіх, що літньою порою купаються. В. Й. П.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх місцевих і лозансцевих членів, що місцеві збори відбудуться у вівторок, 21-го липня, в годині 7:30 ввечері, в галі де звичайно. Обов'язком кожного члена є бути присутнім на зборах бо маємо важні справи до вирішення. Уряд і контрольна комісія дадуть справоздання за останні 6 місяців. Допуючих членів напаминемо останній раз, щоб вирішували свої залегли довги на цих зборах, бо впротинний раз будуть суспендовані. Кождий член повинен взяти собі за обов'язок і принайти одного нового члена до Братства і до У. Н. Союзу. — А. Іванів, секретар.

ПОЗІР! CENTRAL FALLS, R. I., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ІМ. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 93 У. Н. СОЮЗА

ПЕРШИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. ЛИПНЯ (SUNDAY, JULY 19.) 1936 РОКУ

НА ФАРМІ КОЛО СТЕФАНА БАРАНА, SEEKONK MASS.

На цей Пікнік Тов. І. Франка запрошує шановних громадян, місцевих і з околиці до численної участі. За добру забаву і чесну обслугу ручить 165 Комітет

Дороговказ: Місцевих будуть возити автомобілі у Клубу 59 Central St. З околиці їхати до Seekonk Mass., там взяти Newport Ave. Іхати до West Ave. Українські і американські прапорці будуть вказувати в'їзд.

ЦЬОГО РОКУ СВЯТКУЄМО КОНЦЕРТАМИ, ВІДЧИТАМИ ТА АКАДЕМІЯМИ 20-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВЕЛИКОГО СИНА УКРАЇНИ

ІВАНА ФРАНКА

Найбільшу пошану віддамо 20-тим роковинам його смерті тим, як прочитаємо Франкові твори, себто ті перли його творчості, які він лишив нам на науку.

З цієї нагоди книгарня „Свободи“ дає для всіх, хто шану Франка, спеціальну оферту на книжки Івана Франка.

В КНИЖОК ЗА \$2.50

1. Захар Беркут, образ громадського життя.
2. Абу Касимові капці, арабська казка.
3. Батьківщина й інші оповідання.
4. Вибір поезій Івана Франка і коротких начерк його життя.
5. Для домашнього огнища, повість.
6. Лис Микита.
7. Молода Україна.
8. Як пан собі біди шукав.

Вишліть мені ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повиші 8 книжок відоротного поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, „Мойсей“, то вишліть \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу:

„СВОБОДА“ 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ФОРТИФІКУЄТЬСЯ

У зв'язку з постановою чехословацького уряду фортифікувати границі Чехословащини надходять інформації з Праги, які стверджують, що ца виладок війни Чехословащина рішена боронити цілої своєї території, резигнувши з першого пляну покинути деякі околиці, особливо ті, де живуть судетські німці.

Спеціальну увагу прикладають до укріплення Закарпаття, куди вде комунікація з Румунією та Совєтською Росією. Передбачена будова другої залізничної лінії, бо дотеперішня лінія йде здовж мадярської границі і є загрожена вогнем мадярської артилерії.

Крім того будуть уфортифіковані всі гірські провали на Закарпатській Україні, головно провал Ужок, що вже в часі світової війни відогравав важну роллю, Цікаве теж, що відбудуть давні австрійські фортифікації у східній Словаччині, що були охоронним валом підчас угорсько-турецьких воєн.

Сильні фортифікації мають станути для охорони тешиньського Шлеску, де знаходяться копальні вугля й куди ведуть стратегічні дороги на Словаччину.

Для оборони самої Чехії будуть побудовані здовж її границі фортифікації, найбільш новочасні під технічним оглядом, яких природною основою будуть гірські хребти.

Важною точкою чехословацької фортифікаційної програми буде будова стратегічних автострад на німецький зразок, Завданням їх буде прискіпити військові транспорти з одної границі на другу.

Зате фінансова сторона цієї величезної оборонної програми представляється менше корисно. Коли досі рахувалися з видатками, що доходили до суми 6 мільярдів корон, то тепер показується, що видатки на фортифікації будуть багатократно вищі.

Ловець.

— Коли я його навіть і не вцілюв, то він має на будуче добру науку...

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!
КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
улаштує:

Великий Пікнік

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. ЛИПНЯ (SUNDAY, JULY 19.) 1936 РОКУ
В OLD CIDER MILL GROVE Vauxhall Road (near Burnet Ave.)
UNION, N. J.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 11-ТІЙ РАНО. ВСТУП 40 ЦЕНТ.
Замовлені омнібуси будуть відізнати правильно від Клубу У. Н. Дому на розі MORTON and WEST ST., і 93 VAN BUREN ST. (долина міста українська школа), як також з SHERMAN AVE., на розі BRANFORD STREET зазначаючи від години 1:30.

На цей Пікнік Комітет Укр. Нар. Дому запрошує всі місцеві Братства, Товариства, Сестричтва і все громадянство місцева і з околиці до численної участі. На Пікніку будуть всі несподіванки, забави для старших і молоді, свіжі добрі напитки і перфурска та добрина українська оркестра. Тому обов'язком кожного українця і українки є прийти на цей Пікнік, а певно ніхто непожадує, за що ручить Комітет.

DIRECTIONS TO THE GROVE.— (1) By automobile: Springfield Ave. to Burnet Ave., turn left into Vauxhall Road. (2) By bus: Take Vauxhall Unionibus at Irvington Center. — Special busses will leave regularly from Ukr. Nat'l Home Morton and W. St. 93 Van Buren St. Sherman Ave., i Branford St.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Стрільці проти хаотизму.

Серед нашого громадянства в Америці слідинй здоровий прояв, який змагає до переведення моральної чистки. Прояв цей видно теж і серед стрілецьтва. Це пізнати найкраще по зборах Стрільцької Громади ч. 2, які відбулися дня 17. червня б. р. в У. Н. Домі на шестій вулиці. На тих зборах взято під дискусію останні події, які мали місце в Нью Йорку, а які зв'язані зі святом в пам'ять пок. С. Петлюри. Заразом обговорено ширше завдання та ідеологію українського стрілецьтва, яке повинно бути приміром чесноту і моралі в громадському житті. Підкреслено, що непогамовані амбіції та отаманія не можуть мати місця в стрілецьких рядах. А під стрілецьку ідею не можуть підшиватися ті, що думають цією ідеєю прикривати анархізацію нашого народного життя. Кожний стрілець мусить визнавати авторитет і в громадському житті. А в першу чергу мусить він шанувати стрілецьку традицію, свій статут, свою старшину і свій ідеал. Супроти цього, що зайшли такі події, які покривають соромом стрілецьку пошанування і стрілецьку честь, що по відданню пошани упалим героям зачато на самим мітингу негідну галабурду, що знайшлися стрільці, які розбивали мітінг і його покинули, проти статуту і обичаю стрілецького, рішено гурток зреорганізувати в такий спосіб, щоб доповнити його управу новими членами на місце тих, що виступили з стрілецьких рядів. Нові збори відбудуться дня 23. червня в У. Н. Домі й на них доповнено управу Стрільцького Гуртка ч. 2 в такий спосіб, що головою Гуртка став т. Микола Близняк, а заступником голови т. Роман Голембювський. Контрольну комісію доповнено т. Я. Гаврилком. Обговорено теж на підставі нових документів, що це мильно інформував край про збірку \$2,000 на політичних в'язнів та рішено вяснити Рідному Краєві, хто це зробив. А ці сплетні, як відомо, нанесли багато клопоту Рідному Краєві й нарушили честь невинних громадських діячів в краю. Далі підкреслено, що не сміє бути під стрілецьким іменем ніяких збірок, які не підлягають громадській контролі.

Управа Стрільцького Гуртка ч. 2.

ЗАКУТИНА БЕЗ ЖІНОК.

Молодий віденський дослідник д-р Шванке вернувся недавно з гори Атос, званої святою, де на 2,000 м. височині живуть від віків ценці. Звуть цю закутину часом черневою республікою. Це справді маленька окрема держава, наче Монако, де царюють 4 тетрархи, що підлягають константинопільському патріархові. Від війни Атос підпав під вплив грецького уряду. На цьому півострові є 20 величких монастирів, з яких кожний виглядає як середньвічний замок, довкола з численними будинками та грунтами. Ценці займаються хліборобством та всяким промислом для власних потреб.

Жінки не мають туди доступу; кожний чужинець, коли входить туди, мусить піддатися строгій контролі. Кілька літ тому дуже гарна молода грекня переодягнувшись в стрілецьких рядах, що зайнялося хліборобством та всяким промислом для власних потреб.

роду не мали туди вступу, але згодом, коли корова, віці та курки стали необхідними помічниками в господарстві, скасували цю строгу заборону. При кінці минулого століття було в атоських монастирях 800 ценців, а на всьому острові 7,000; більшість з них були православні і то москалі. Після розпаду царської імперії стало їх напливати щораз менше. Сьогодні нема там більш як 100 російських ценців і вони борються з матеріальними труднощами. Всі ценці живуть там дуже скромно, не їдять мяса, часто задовольняються добрим хлібом і водою, ловлять рибу. Чудова природа влекшує там життя людям, яким видається, що мріють, а не живуть.

Нашо виходить.

— Чи вам жінка не робить авантури, як вертається пізно до хати?
— Я зовсім не жонатий.
— В такому разі не розумію, чому ви виходите з дому?

В ДНІ СПЕКИ

ПРИГАДУЄМО НАШИМ ПАНЯМ (ГОСПОДИНЯМ)
ПРО ОДИН З НАЙКРАЩИХ ЗАВОДІВ ПРАЛЬНИХ ЯКИЙ Є ЗАОСМОТРЕНИЙ МОДЕРНИМИ МАШИНАМИ І САНІТАРНІСТІЮ ТА Є НАЙБІЛЬШОЮ ЦЬОГО РОДА ІНСТИТУЦІЮ В ПОВІТІ BERGEN, N. J.

22-40 CRYSTAL STREET — 18-22 BILTMORE STREET

НАШІ ПРЕДСТАВНИКИ ОБСЛУГОВУЮТЬ АВТОМІБІЛЯМИ В ПОВІТАХ BERGEN, PASSAIC, HUDSON, ESSEX І UNION. — ОБСЛУГА ТОЧНА І РЕТЕЛЬНА. ВИКОНУЄМО ВСІ РОБОТИ ПРАЛЬНОГО ЗАВОДУ. ПРАННЯ І ПРАСУВАННЯ РУЧНИХ ВИКІНЧУВАНЬ. ЦІНИ УМІРКОВАНІ. 159,63

Покличте телефонічно KEARNY 2-1689, або поштою: ГР. ГУПАЛО, ВАС. КУЧКУДА, CORRECT SERVICE LAUNDRY, власники. NORTH ARLINGTON, N. J.

ПОЩО ГРАТИ ТІ САМІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ? — ГРАЙМО ВСЕ НОВІ

ІНСТИТУТКА. Ісцензація на 6 картин, з повісті Марка Вовчка. Надается до вистав спеціально для жіночих і дівочих клубів і куртів (12 осіб, 10 жінок і дівчат, 2 чоловіки) Ціна разом з партитурою 35 ц.

ЖЕНИХ (Бандити). Комедія на 2 дії зі співами (7 осіб) 30 ц.

ІХАВ СТРЕЛЬЦЬ НА ВІРНОНЬКУ. П'єса на 5 дія. З режисерськими пляни заввагами. Осіб 9 30 ц.

ТУРЕЦЬКІ СТАРОСТИ. Комедія на 3 дії. 12 осіб 35 ц.

ОМ МОРОЗЕ, МОРОЗЕНКУ. Драма на 3 дії. 3 передмовою і режисерськими заввагами. 9 осіб. 30 ц.

МИ ЯДЕМО В БІЙ. Драма на 4 дії. 3 режисерськими заввагами. (8 осіб) 25 ц.

СТАРАША ПІМСТА. Драма на 4 дії. Історична драма з часів нападу татар на турків на Україну. (12 осіб) 25 ц.

ДЕСЯТНИК ЛЮБКА (Бо війни війною). Жарт на 3 дії. 8 осіб 30 ц.

МОДЕРНИЙ ГОСПОДАР. Комедія на 3 дії. (10 осіб) 25 ц.

КУМ СОЛТИС. Комедія на 3 дії. 10 осіб 30 ц.

ГЕТЬ З МУЖЧИНАМИ. Комедія в 3-ох діях. 14 осіб 35 ц.

Замовлення РАЗОМ З НАЛЕЖИТІСТЮ слати на адресу: „СВОБОДА“, 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НАПОЛЕОН МАЛОЩО НЕ В АМЕРИЦІ

Великі політичні плани Наполеона не вдоволили тим, щоб завладати всією Європою від Гібральтару до Мокви та близький Сходом до Єгипту, далеко поза Каїро аж до Індії. Він думав теж дозвіти поважно про Америку, про Злучені Держави, які тоді після рішучих подвигів Вашингтона — щойно творилися.

Франція в 18-му столітті мала в Америці дві великі колонії: Канаду та Луїзіану. Територія при Міссісіпі одержала від французьких королів назву, так як і столиця: Сейнт-Луїс. Людовик XV, відступив Луїзіану Іспанії. При Франції осталося лише кілька Антилських островів, як нпр. Сан Домінго. Тут боролися 30,000 людей за владу Франції проти короля ніврів Десаліна.

Похід Наполеона на Моксву, його упадок у горючому місті та успішні визвольні війни були почасти та бодей посередньо ділом Злучених Держав Америки. А саме, як Наполеон проголосив блокаду в усій Європі, щоби так задомити Англію, американці вперше побудували торговельну флоту, яка небаром виносила 1.5 мільона тон. Тією флотою зломали Наполеону блокаду передовсім на багатійському побережжі Росії дуже значно. Щоби заткати цю діру на сході, Наполеон мусів завоювати Росію. В 1812 році пішов він назустріч своїй долі. Запізно довідався Наполеон, що цей великий план був даремний. Бо ще заки війна на добре розгорілася, Злучені Держави Америки й Англія вже були з собою у стані війни.

Після бою під Ватерлоу Наполеон уже не мав виходу. Він мусів піддатися Англії, що мала сильну флоту, і його застали на острові св. Олени. Тепер був уже лиш один ратунок: утеча до Америки. Така втеча вдалася навіть Наполеоновому братові Іосифові Бонапарту, що був королем Іспанії. Втекти вдалося теж тисячам старшин, вояків і прихильників Наполеона, які втекли перед пімстою Бурбонів, що прийшли до влади з поворотом фовстелезного короля Людовика XVIII.

Поправді, й Наполеон роздумував над тим, чи йому не стати би американським громадянином. Щоправда, не тоді ще, як уложив такий плян його подій-майстер і великий державний муж Фуше. Цей подітик уложив плян, при помочі якого хотів усунути завзяту ворожнечу між Францією й Англією коштом американської республіки. Англія і Франція, таке думав пре-

хитрий Фуше, повинні злучитися та з Канади і з французьких Антилів при помочі англійської флоти і французького суходупного війська взяти американську унію наче в кліщі й розтяти через середину. Франція мала назад дістати Луїзіану, а Англія рещту. Амстердамський банкир Лябушер, і його тесть, директор банкового дому Беайрнг у Лондоні, були посередниками Фуше. Також король Голландії Людовик, теж брат Наполеонів, знав про все. Лише одна людина не знала нічого про те: сам Наполеон. Зовсім przypadково, в розмові з королем Людовиком, довідався Наполеон про цю тайну дипломатію свого поліцайматра.

— Що ви думаєте про міністра, який, надуживаючи свого становища, без відома свого суверена навязує взаємин з людьми в закордоні, веде переговори на власну руку та через те компромітує державну політику? — спитався лютий Наполеон свого міністра на нараді в Сан Кло, яку негайно скликав. — Яку кару передбачає закон за такий проступок?

Ніхто не важився відповісти, бо всі боялися Фуше. Лише шквирт-жартівливий політик Тайлеран відізвався: — Я заступив би міністра поліції іншим службовцем, та тут входив би у гру лише здібний Фуше.

Так то тоді вратувалися американці від Наполеона. Та після своєї повної невдачі роздумував Наполеон із одним своїм довіреним: — Поїду до Злучених Держав. Вони дадуть мені землю. Зачну наново, як зачинало людство. Буду управляти мою власну ріллю та жити з плодів моєї землі.

На запит: „Чи гадаєте, що англійці дозволять би вам у спокою управляти полем?“ Наполеон відповів: „Чомуж би ні? Чим жеж я це міг би їм зашкодити?“ „Що ви їм могли б зашкодити? Для Англії були би ви може на обмеженому престолі Людовика XVIII, менше небезпечні ніж у Злучених Державах. Американці вас люблять і подивляють.“ Ви легко могли спонукати американський наряд до підприємства проти Англії! На це Наполеон: „До якого підприємства? Англійці знають дуже добре, що американці кожної хвилини готові вмерти за волю своєї країни. Однак ніколи не мішалися би вони в воєнні підприємства поза Америкою.“

Після невдачі під Ватерлоу радили Наполеонові, щоби з Бордо відіхав до Америки під американським прапором. Наполеонів брат Іосиф, який вже поробив усі приготування, а навіть мав паспорт американського посла в Парижі, радив Наполеонові їхати замість нього як „інвалід“. Однак Наполеон відповів йому: — Ваші пляни добрі. Без трудів дістанетеся туди. Та я не можу прийняти вашого проложення. То була б утеча. Як не можу оставити моїх старшин, які мені вірні до смерті. Ви можете втікати. Ви не є в мому положенні. Я не можу. Ви дібетеся щасливо до пристани.

А за сім тижнів був би опинився Наполеон в Америці, як його брат Іосиф. Як колишній король Іспанії причалив у Брукліні, корабель „Норт-омберленд“ із царем французів Наполеоном на чердаку перепливав попри Канарійські острови — до острова св. Олени.

Ще раз може було б удалося цареві-заточенцеві дістатися до Америки. Наполеонові прихильники, що, повтікали були до Америки, не переставали думати над тим, як би то вратувати свого царя з неволі на св. Олені. Англійці

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

ФІЛЯДЕЛЬФІЇ І ОКОЛИЧНИХ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ГРОМАД

ЗАХОДАМИ ПАРОХІЙ, БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-го ЛИПНЯ 1936 РОКУ В SCHUETZEN (ШЩЕН) ПАРКУ ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ САВТ 83-та ВУЛИЦЯ-ТІНІКЕН ЕВНЮ.

ВСТУП ДО ПАРКУ ЗА ТИКЕТАМИ. ТИКЕТА МОЖНА ДІСТАТИ ВІД ВПРЕП. 00. ПАРОХІВ І МІСЦЕВОГО КОМПІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ.

ПРОГРАМА СВЯТА:

1. Точно в 11-тій годині перед полуднем Архирейська Служба Божа, яку відправити Іх Ексцеленція, Преосвященний Константин, при співучасті Священства з околиці, в парковій салі. Підчас Служби Божої Святочне Слово Іх Преосвященства.
2. В 2-гій годині пополуни Контест хорів: Філядельфія, Френкфорд, Честер, Бріджпор, Кемден і Кліфтон Гайтс.
3. Від 3-тої години пополуни Змагання Мячевих Дружин.

Ми певні, що отце церковне та народне свято випаде як найкраще, бо знаємо, як наш наряд на чужині дорожить своєю молодіжжю. Широ просимо все українське громадянство Філядельфії і околиці, всіх що вірні своїй Церкві та українській ідеї, приложити всіх ширих змагань, щоб цей Український День випав величаво, як що до числа учасників так і настрою.

На випадок дощу це свято відбудеться в галі в парку, яка помістить понад два тисячі осіб. Прихід зі Свята призначений для нашої Української Вищої Школи в Стемфорді.

Головний Комітет Українського Дня.

По ближчі інформації просимо писати до секретара: Стефан Олесь, 521 Вест Местер вулиця, Філядельфія, Па.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ТАЛІСМАНУ.

24-го жовтня англійський сержант Стріт при відліті грізних французьких „лясерс“ брав участь у наступі на французький форт Дуамон перед Верденом, де всім місяців сиділи німці. Наступ цей зрівняв це містечко з землею, не залишивши навіть найменшого кушика. У самому воєнну битви сержант Стріт, адютант полковника Паркера, знаходив на землі фотографію нявої дівчини, що всімається. Той погідний уєпіх, що так дивно відбивається на тлі всієї картини жаху, бере його так за серце, що він ховає цю фотографію як талісман. Іде з ручною гранатою вперед серед реву гармат і розривних шрапнелів і не знає ніодної рани. Після війни вертається додому; з професією він обивник. Дитячу фотографію дає опривити і завішує над ліжком. Незану дитину охрещує „Бейбі“ (дитина). На кожне Різтво прикрашує анімую смерічкою. Але його жінка, що довгі роки дивиться на цю невідому дитину, яка була талісманом для єї чоловіка, хотіла би знати, хто це і одного дня, 14. квітня 1934. року, — багато літ по війні! — вже як мати п'ятеро дітей, сідає і пише лист на таку адресу, яку знаходить на відворотній стороні фотографії, прикладаючи і фотографію. „Його Ц. К. Величності Фердинанда Австрійського Д'Есте надворний фотограф, академічний мляр Ляйтмерц Філ. Льюбосіц, Ганс Гайслер“. Англійка зовсім не розуміла цієї німецької адреси; що тут назвище і що місцевість, а переписала все до словіно. Але німецько-австрійська почта прочитала як слід адресу і доставила лист фотографові Гайслерові в Ляйтмерці. Фотограф глянув на фотографію і на англійський лист, нічого не розуміючи. З листом іде до старого приятеля, щоб той йому, прочитав його. У листі пише пані Стріт, щоб фотограф сказав їй, хто ця дитина і щоб фотографію відослав їй назад, бо вона вважає її наче власну — шесту. І саме тоді, коли той приятель перекладає фотографові англійський текст, входить до нього знайомий і, глигнувши на фотографію, каже, що це його донька. Вона зветься Анна Марія Рімер, тепер студентка філософії. Підчас війни він післяв її дитячу фотографію одному знайомому, що був під Верденом, і той там згубив її. Минуло 18 літ і батько Рімерівної ввійшов саме до свого знайомого тоді, коли той мав перед собою лист від Стрітів, які шукали розв'язки воєнного талісману! Якби таку історію описати в фільмі, кожний глядач скрививсяб, кажучи, що вона надто неправдива.

Відомий шкгаговський колоній український лікар-хірург, д-р Стефан В. Сухомлин дня 1-го червня цього року укінчив на Нортвестерні Університеті спеціальний курс офтальмології. Ця наука обіймає всі недуги очей, операції їх і окулістику — добір окулярів. Отже крім звичайної лікарсько-хірургічної практики, що її він веде вже протягом 10 літ, д-р С. В. Сухомлин, тепер подальшій лікарській поміч і хорим на недугу очей.

Д-р С. В. Сухомлин походить з Великої України; народився в торговельно-колонійній практиці, що в Кишиневі в селянській родині. Малім хлопцем разом зі своїми родичами приїхав до Америки до сестри Норт Дакота, де імгранти з Наддніпрянщини свою колонію назвали — Київ. Тут, Америці, працюючи часто як випадковий робітник, Сухомлин укінчив всі школи і здобув лікарську кваліфікацію.

Бажаємо йому повного успіху в новій його професії. (Огол.)

Закохани.

— Для тебе все зроблю!
— Все?
— Все!
— То пошукай собі іншої.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ:
ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН
524 4th AVE., BROOKLYN, N. Y.
Бизнес добре вироблений прогамом 11 років. Продаю з причини іншого бізнесу. Голосітся на поштану адресу. 164-9

ВДОВЕЦЬ пошукує господарні у віці від 35 до 45 літ, до зарудк власного дому. Маю 4 дітей, найстарше літ 20, наймолодше літ 12. По більшій інформації пишати: 164-5

H. F.
112 Plum Plain, Titusville, Pa.
До вишлялення 6 кімнат із певні модерніші уліпшеннями. Комунікація догідна. 164-65
254 Clinton Ave., Jersey City, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, авечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

НАЙКРІШЕ ХОРИ,
НЕ ТРАТЬТЕ НАДІІ!
Даром пробка
МІЛЕРТОН
СЬОГОДНІШНІ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ ШТУПІНЕМ ДО ЗДОРОВ'Я.

Хочемо, щоб найбільше людей знало це відоме лікарство, звале, которе доконало таких чуд у недугах шугаки, ревматизму і недуг широк.

Одна Велика Коробка \$1 вистає майже на цілий місяць поміч для найгірше хорого.

Спеціальна оферта читачам „Свободи“:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертону.
[] \$1.50 за дві коробки Мілертону.
[] \$2.00 за три коробки Мілертону.

Пітайте за плян Мілертона у вашій місній аптеці, а як там його не мають, то пишати до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U.
P. O. Box 628, Newark, N. J.
Потребуємо агента.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА

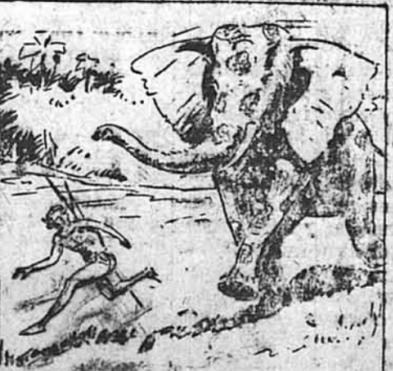
Після своєї штучки з ножами, що до живого обурила і застрашила чародія Інтамо, Док нахилився до ватажка Валя і прошептав: „Бачиш? Я захавав тепер ножі в голові твого лікаря Інтамо, таксамо, як передтим я був їх заховав у голові Пааби. Коли хочеш переконатися, відчини його череп“.

Інтамо а переляку остовпів. Він уже сам догадувався, що після цієї штучки ватажкові приїде на гадку відчинити його череп, як перед хвилею він, Інтамо, хотів відчинити череп Пааби. Тепер оба білі хлопці мусіли згинуті, або Інтамо мусів годитися на свій кінець. Однак хлопці могли згинуті тільки, так, щоб не знав про це ватажок.

Фатальний момент для Тарзана зближався з кожною секундою. Якби не рана в нозі, він цілком певно був би втік від скаженого слона. Однак тепер, з одною ногою спараліжованою від рани, він не міг утекти перед скаженим слонном. Він справді далі біг, однак кожної секунди думав, що ось ось слон вхопить його своєю могутньою трубою.

Трохи оподаль стояло на цій долині смерті одно самітне дерево. Якби так воно стояло ближче, то Тарзан одним скоком може був би й уратувався від смерті. Однак дерево було, досить далеко. Слон був уже за плечима Тарзана. Він видавав зі себе вже триумфуючі звуки та випрямував свою трубу вперед, щоб ухопити Тарзана за шию.